

ΙΩΝΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΑ.

ΣΜΥΡΝΗ, τῆ 21 Σεπτεμβρίου, 1851.

Ο ΚΑΛΟΣ ΠΛΟΥΣ.

(Συνέχεια Αριθ: 22.)

—ο—

Ἐπεσκέφθη τροχάδην τὰ κυριώτερα τῆς Σμύρνης Σχολεῖα, ἐν οἷς πρέχει, ὡς τι Γυμνάσιον, ἢ λεγομένη Εὐαγγελικὴ Σχολή. Οἰκοδομὴ λιθόκτιστος, ὀπωσοῦν μεγάλη, στερεὰ καὶ ὠραία, πλὴν ἀτελῶς σχεδιασμένη καὶ στενὴ καὶ ἑλλειπής. Αὐτὴ καθ' ἡμᾶς ὄφειλε νὰ κατέχη πᾶσαν τὴν μεταξὺ τῶν δύο πλησιοχώρων Ἐκκλησιῶν Ἁγίας Φωτεινῆς καὶ Ἁγίου Γεωργίου γῆν, ἵνα ἔχῃ πλατυτέραν αὐλὴν, πλείωτερα καὶ εὐρυχωρότερα δωμάτια διὰ τὰς παραδόσεις, καὶ τινὰ διὰ κατοικίαν τῶν ἀγάμων διδασκάλων καὶ τῶν πτωχῶν μαθητῶν, συζώντων, εἰ δυνατόν, κοινοβιακῶς κατὰ τὴν παλαιὴν τῆς Σχολῆς κατάστασιν, ἵνα γίνηται καὶ πλείων ὁ ἀπ' αὐτῆς καρπός. Ἐπειτα τοιαύτη Σχολὴ ἐν τοιαύτῃ Κοινοτήτι ὄφειλε γὰρ ἔχῃ καὶ μεγάλην Βιβλιοθήκην, πλουτιζομένην ἐπιμελῶς ἐκάστοτε ἐκ τε προσφορῶν καὶ ἐξ ἀγορῶν, ἵνα ὠφελῇ τοὺς διδασκάλους, τοὺς μαθητὰς καὶ πάντας τοὺς λογίους τῆς Σμύρνης, οἵτινες τὸ συγγράφειν εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν γλῶσσαν παντοῖα πονήματα, πρέπει νὰ θεωρῶσιν, ὡς τινὰ βιομηχανίαν ἀναγκαιοτάτην τοῦ ἔθνους, ἀρμόζουσαν μεγάλως εἰς τοὺς Σμυρναίους καὶ ὠφέλιμον καὶ ἐντιμον πρὸς τὸ ἔθνος, ἰδίως δὲ τὴν Ἰωνίαν καὶ τὴν λοιπὴν Μικρὰν Ἀσίαν.

Ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι διὰ τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀναγκαίου τούτου καταστήματος καὶ τὴν αὐξήσιν τῆς ἐν αὐτῷ Βιβλιοθήκης, πρέπει νὰ ὑπάρχωσι πλείοτεροι πόροι σταθεροὶ ἐκ συνεισφορῶν, προσφορῶν καὶ ἀφιερωμάτων μερικώτερον μὲν τῶν Σμυρναίων, γενικώτε-

ρον δὲ τῶν ἀπανταχοῦ εὐκαταστάτων καὶ εὐπροαιρέτων ὁμογενῶν καὶ φιλοσμυρναίων ἀλλογενῶν. Τοῦτο δὲ καταρθόνουσιν εὐκόλως οἱ Ἐφοροὶ τῆς Σχολῆς, ὅταν θέλωσιν, ἐὰν μόνον ἐπιμεληθῶσιν εὐτόλμως πάντα τὰ πρὸς τὸ αἴσιον τοῦτο ἀποτέλεσμα συντείνοντα μέσα, συμπράξει καὶ τοῦ Ἀρχιερέως καὶ τῶν Δημογερόντων καὶ τῶν ἄλλων τοῦ τόπου προκρίτων. Τὰ καλὰ κόπῃ κτῶνται· οἱ δὲ Σμυρναῖοι ἀγαπῶσι μὲν τὰ καλὰ, οὐχὶ δὲ μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ μόχθου, ἐλθνίζοντες μὲν κατὰ τὸ πρῶτον, βαρβαρίζοντες δὲ κατὰ τὸ δεύτερον, διότι ὁ γνήσιος Ἕλλητισμός ἐῖναι φίλος τῶν καλῶν πρόθυμος, εὐτολμος, ἐπιχειρηματικὸς καὶ κταρθωματικὸς.

Μετὰ τὴν Εὐαγγελικὴν Σχολὴν εἶδον ἐκ τοῦ πλησίον τὸ κορασιακὸν σχολεῖον τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, κτίριον ἀνεπιτήδειον εἰς θέσιν ἐπιτηδείαν. Τὸ κτίριον τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἦναι ὑψηλότερον, πολυδωμότερον καὶ μετὰ προδόμου σκεπασμένου κατὰ τῆς ἐπηρείας τῶν βροχῶν καὶ τοῦ ἡλίου. Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες καὶ μάλιστὰ ἐξ αὐτῶν οἱ Ἴωνες, ἐξ ὧν κατάγονται οἱ Σμυρναῖοι, ἦσαν φιλόκαλοι μὲν καὶ πλούσιοι εἰς τὰ κοινὰ κτίρια, ἀφιλόκαλοι δὲ καὶ πτωχοὶ εἰς τὰ μερικά· διὰ τοῦτο ἤκμασαν καὶ ἐφημίσθησαν εἰς ὄλον τὸν κόσμον, καταλιπόντες καὶ εἰς ἡμᾶς τὴν εὐδοξίαν ταύτην καλλίστην καὶ ὠφελιμωτάτην κληρονομίαν. Οἱ δὲ νῦν Σμυρναῖοι ἐξ ἐναντίας φαίνονται φιλοκαλώτατοι καὶ πλούσιοι μὲν εἰς τὰ μερικά καὶ ἰδιαίτερα κτίρια, μὴ τοιοῦτοι δὲ εἰς τὰ κοινὰ, ὅπερ βαρβαρικὸν καὶ βλαβερὸν καὶ ἄδοξον. Οἱ Σμυρναῖοι ἐδῶ δὲν δύνανται νὰ προφασισθῶσιν, ὅτι ἔχουσι λαὸν ὀλίγον καὶ ἀπειρόκαλον, οὔτε κἀνὲν ἐμπόδιον παρὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ τόπου, ἦτις, καλῶς καὶ συνετῶς πράττουσα, ὑπόσχεται σήμερον εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὴν Χριστιανικοὺς λαοὺς πᾶσαν δικαιοσύνην καὶ εὐκολίαν εἰς τὸ εὖ ἔχειν αὐτῶν.

Τὴν νύκτα συμπεριπατῶν εἰς τὸν αἰγιαλὸν μετὰ τινων λογίων καὶ ἐμπόρων Σμυρναίων ἤκουσα παρ' αὐτῶν, ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν Σμύρῃ καὶ ἄλλα Σχολεῖα κορασίων καὶ ἀρρένων, καλῶς συντηρούμενα ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὑπὸ ἰδιωτῶν, εἰς δὲ τὰ χωρία ἐπικρατεῖ ἀπαίδευσις φρικαλέα, ἐξαιρουμένου μόνου τοῦ χωρίου Γωνίας, ὅπου προέχοντος τοῦ ἀξιοτίμου ἐμποροῦ κυρίου Δημητρίου Ἀμπεῖ ὑπάρχουσι δύο Σχολεῖα, κατεσκευάσθησαν ὑδραγωγεῖα καὶ κρήναι, καὶ νῦν ἀνοικοδομεῖται λαμπρῶς ἡ αὐτοῦ Ἐκκλησία.

Οἱ Σμυρναῖοι παρακονοῦνται, καὶ δικαίως, κατὰ τῆς προσηλυτικῆς ἐπιθέσεως τῶν ἑτεροδόξων Λατίνων καὶ Διαμαρτυρομένων, μάλιστα τῶν πρώτων, οἵτινες ἀνοήτως μὴ καταδεχόμενοι νὰ λέγωνται Ἕλληνας καὶ Γραικοὶ, καὶ τοὶ ἐλληνίζοντες κατὰ γέννησιν καὶ γλῶσσαν καὶ διάνοιαν ὁπωσδήποτε, ὡς εἴναι ὁ παπισμὸς ἦτο πατρὶς καὶ ἐθνικότης, ἐνοχλοῦσιν ἀπαύστως κατὰ καιρὸν τοὺς ὀρθοδόξους συμπολίτας αὐτῶν, παρακινούμενοι εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ σκανδαλοποιῦ αὐτῶν ἱερατείου, ἔχοντες κατὰ τὴν χρείαν τὴν ὑποστήριξιν καὶ τὴν σύμπραξιν τῶν ὁμοδόξων Προξενείων. Ὁμοια παράπονα ἔχουσιν ὡς λέγεται κατὰ τῶν Λατίνων καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων οἱ Ἀρμένιοι καὶ ἐδῶ, ὡς καὶ ἄλλοῦ, πάσχοντες παρ' αὐτῶν τὰ αὐτὰ, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνας. Τοὺς Ἕλληνας μάλιστα ὁ ἀμαρτωλὸς καὶ ἀνήσυχος Παπισμὸς ἀποστρέφεται καὶ κατατρέχει πολυτρόπως πλέον παρὰ τοὺς Ἀρμένιους, ἐλπίζων νὰ ἐξαπατήσῃ καὶ σύρῃ κατ' ὀλίγον εἰς τὴν πλάνην τοὺς τελευταίους τούτους, ὡς δῆθεν ἀμαθεστέρους καὶ ἀδυνατωτέρους.

Μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἀρμενίων Χριστιανῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας δὲν ἀκούονται ποτὲ σκάνδαλα προσηλυτικὰ, οὔτε ἄλλαι διαφοραὶ, εἰμὴ ἐνιαχοῦ ἐνίοτε διὰ τὰ προσκυνήματα ἢ ἄλλα Ἐκκλησιαστικὰ κτήματα τῶν Ἑλλήνων, ἀντιποιούμενα παραδόξως καὶ βιαίως ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων. Τὰ δύο ταῦτα ἔθνη, ὄντα ἑκπαλαί συγγενικὰ, φιλικὰ καὶ αὐτόχθονα ἐν τῇ Ἀσίᾳ συμφέρει νὰ συζῶσιν ἐν ἀρμονίᾳ καὶ ἀγάπῃ ἀδελφικῇ, σχετιζόμενα ἐτι πλέον καὶ διὰ τῶν ἐπιγαιμιῶν, διότι δὲν ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν ἀμμία δογματικὴ διαφορὰ ὡς πρὸς τὴ θρησκευτικὴν, ἀλλὰ μόνον διαφορὰ γλώσσης καὶ τινων Ἐκκλησιαστικῶν ἐθίμων. Ἡ ἐνωσις αὕτη ἀρμόζει καὶ ὠφελεῖ ἐτι πλέον διὰ τὰς γινομένας καὶ γενησομένας προσβολὰς κατ' ἀμοιβάς ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων, ὄντων πολλὰ χωρὶς ἰσχυρῶν καὶ σοφωτέρων περὶ τὸ ἀποπλανᾶν καὶ σκανδαλίξιν.

Παρὰ τῶν Σμυρναίων ἐμπύρων ἤκουσα, ὅτι τὸ ἐμπόριον σήμερον δὲν ἀκμάζει, ὡς ἄλλοτε, διὰ τὰς συμβάσας ἀπὸ τῶν ἐμπρησμῶν μεγάλας ζημίας καὶ τὴν μετὰθεσιν αὐτοῦ κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἢ ἀλλαγῆς τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας. Ἰσως ἡ κυριώτερα αἰτία εἶναι, ὅτι πᾶσαν ἰκμάδα τῆς

ἐπικρατείας ταύτης, ὡς καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἀπορρόφα ἢ Εὐρωπαϊκῆ βιομηχανία, μὴ ἀκμαζούσης, ἀλλὰ ἐλαττωμένης ἐτέρωθεν τῆς γεωπονίας, τῆς μόνης, ὡς εἰπεῖν, ἀπολειπομένης τοῦ λοιποῦ βιομηχανίας εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὡς καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἔπεται λοιπὸν τότε, ὅτι διὰ νὰ συντηρῶνται εὐτυχοῦντες καὶ ἀξιοζόμενοι ὅσον τὸ δυνατόν οἱ ἡμέτεροι συμφέρει νὰ γίνωνται κτηματῖαι καὶ γεωπόνοι καὶ κτηνοτρόφοι, ἐπομένως καὶ ὑπήκοοι τοῦ κράτους τούτου, ὠφελούμενοι καὶ ὠφελοῦντες τοὺς Ὀθωμανούς. Ἡ ὠραία Ἰωνία καὶ ἡ παμφόρος Αἰολίς καὶ ἡ σεμνοτάτη Τρωάς καὶ ἡ χιρῖεσσα Καρία, ἔχουσιν, ὡς λέγεται, πολλὰς καὶ εὐθηνολάτας πεδιάδας, αἱ ὅποια προσκαλοῦσι τοὺς νησιώτας, τοὺς Λάκωνας καὶ Ἑπτανησίους, τοὺς Θράκας καὶ Θεσσαλοὺς καὶ ἄλλους κεφαλαιοῦχος ὁμογενεῖς, οἵτινες, ὅπου εἶναι χρεῖα, δύνανται νὰ ἔχωσι πολλὰς εὐκολίας προνομικὰς παρὰ τῶν κρατούντων, ἂν ὄχι δωρεὰς, ὡς ὁ Διαμαρτῖνος ἢ ἄλλος τις ξένος τυχοδιώκτης κόλαξ καὶ μισορθόδοξος. Κατὰ τὴν ἐποψίν ταύτην πράττουσι καλῶς καὶ φιλογενῶς ὅσοι τῶν Σμυρναίων κεφαλαιοῦχων μετακομίζονται εἰς τὰ ἐνδότερα, ὅπως ἐπιχειρῶσιν ἐκεῖ μεγάλας καλλιέργειας, συνοικίζοντες αὐτοῦ καὶ πτωχοὺς γεωργοὺς νησιώτας, ἢ ἄλλους ὁμογενεῖς διὰ τῶν ἐνότων μέσων. Οἱ τοιοῦτοι ἀνοίγουσι νέον καὶ φυσικὸν πόρον εἰς τὸ ἔθνος προξενούντες ἅμα πολλὴν ὠφέλειαν εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος, παρ' οὗ ἀνσμφισβότως θέλουσιν ἔχει τιμὰς καὶ ἀμοιβὰς, καθ' ὅσον αὐτὸ ἐξημερώνεται καὶ εὐρύθμιζεται.

Τὴν ἐπιούσαν πολὺ πρῶτ' ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ ἀτμοπλοίου ἠβέλησα νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ πλησιέστερον τῆς Σμύρνης Χωρίον, λεγόμενον Κουλουτζῆ, καὶ διελθὼν τὸ Κατάστημα καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἰησοῦϊτῶν (οἵτινες διωκόμενοι πανταχόθεν εὐρίσκονται ὁμῶς πανταχοῦ, μάλιστα δὲ εἰς τὰς χώρας τῶν τυφλῶν), ἔφθασα εἰς τὴν λεγομένην Νέαν συνοικίαν (Καινούργιον μαχαλᾶ), ὅπου ἔδοσα μίαν δραχμὴν καὶ ἐπέβην ὄναριον, κεντούμενον ὑπὸ μερκεῖου ὀνηλάτου. Οὕτως ἔχοντες ἐπεράσαμεν εὐθύμως μικροκαλλάζοντες καὶ κυταζόμενοι ὑπὸ τῶν Σμυρναίων ἀπὸ τὰ παράθυρα τὰς λιθοστρώτους ὁδοὺς τῆς Σμύρνης καὶ τὴν καλὴν συνοικίαν τῶν Ἀρμενίων καὶ τοὺς κήπους μέχρι τῆς γεφύρας τοῦ Μέλτος, ὅπου ἐστάθην ὀλίγον, ὄχι διὰ νὰ ἴδω τὸν Ὀμηρον, ἐπειδὴ ὁ μέγας οὗτος ποιητῆς καὶ ἂν ἦτο Σμυρναῖος, δὲν ὑπάρχει πλέον ἐδῶ, ἀλλὰ διὰ νὰ βορῖσω καφὲ καὶ ναργιλέ παρὰ ταῖς ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ τούτου, ὅπερ οἱ νέοι Σμυρναῖοι νοστιμεύονται πλέον παρὰ τὸν θεῖον Ὀμηρον. Αὐτοῦ πλησίον εἶναι καὶ ἄλλος κυπαρίσσων ἐπὶ Ὀθωμανικῶν κοινοταφείων, κατέχων ἴσως τὴν θέσιν τοῦ Ὀμηρείου τῶν παλαιῶν. Προχωρήσαντες ἐκεῖθεν ἐπὶ ὁδοῦ λιθοστρώτου καὶ ὀλισθηρᾶς ἤλθομεν εἰς τὴν θέσιν τῆς παλαιᾶς, τῆς Ὀμηρικῆς Σμύρνης, κατοικουμένης τὰ νῦν σπο-

ράδην ὑπὸ Χίων γεοπίνων καὶ κτιστῶν, ὡς τινος προαστείου τῆς νῦν Σμύρνης. Μετ' οὐ πολὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Ἀρτεμισίαν λιμνίδα, ἐφ' ἧς ὑπάρχει τὸ Χαρτοπειεῖον, ὅπου ἤρχοντο κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν πολλαὶ Ἕλληνίδες ἐκ Σμύρνης καὶ Κουκλουζᾶ ἐργαζόμεναι εἰς αὐτὸ τὴν ἡμέραν. Ἐκεῖθεν διαβάτες ὁδὸν διωρθωμένην καὶ σχεδὸν ἀμαξωτὴν ἤλθομεν εἰς τὸν ποθεινὸν Κουκλουζᾶ, χωρίου ὠραίου καὶ μεγάλου, κατοικούμενον ὑπὸ μόνων τῶν ἡμετέρων, κείμενον δὲ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ τῆς Κορυφῆς, συνεχομένου μετὰ τοῦ ὄρους Μαστουσίας πρὸς ἀνατολάς. Ἀπὸ τοῦ περιπάτου τοῦ χωρίου τούτου εἶδον καλῶς τὴν Σμυρναϊκὴν πεδιάδα, τὸν Μελέτιον Κόλπον, ὅπου ἐκβάλλει ὁ Ἀχελῶος μικρὸς ποταμὸς κατερχόμενος ἀπὸ τοῦ Σιπύλου, καὶ τὸ ὄρος τοῦτο περίφημον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν καὶ μυθολογίαν, θρόνου τοῦ Ταντάλου καὶ τοῦ Πέλοπος. Πρὸς δυσμὰς ὁ Κουκλουζᾶς βλέπει τὰς καλὰς πεδιάδας τῆς Τήμου καὶ τὸ Ἀχιλλεῖον, φρούριον ἐπιθαλάσσιον, φυλάττον τὴν εἴσοδον τοῦ Σμυρναίου Κόλπου, καὶ ἀπώτερον βλέπει τοὺς λόφους τῆς Φωκαίας καὶ τὰ ὄρη τῆς Λέσβου καὶ τὸν ὑψηλὸν ἐπὶ τῆς Ἐρυθραίας Μίμαντα. Κατὰ δὲ τὴν ὑπώρειαν τοῦ Σιπύλου βλέπει καλῶς διὰ τηλεσκοπίου τὸν Σιλλυὸν ἢ Βουρνόβαν, πολίχνην πλουσίαν, κατάφυτον, ὅπου ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τὰς 600 οἰκογενεῖας τῶν ἡμετέρων καὶ ὀλίγαι τινὲς τῶν ἄλλων γενῶν.

Ἐπειδὴ εἶχον ὀλίγον καιρὸν, ἐὰν ἤθελον, νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ τὴν πολίχνην ταύτην πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἀπὸ Σμύρνης, ἔδωσα εἰς τὸν ὄνηλάτην μου ἄλλην μίαν δραχμὴν καὶ καταβὰς τὴν Κορυφὴν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὄραρίου ἤλθον μετὰ μίαν ὥραν πρὸ μεσημβρίας εἰς τὸν Βουρνόβαν. Ἀλλὰ τί νὰ ἴδῃ τις αὐτοῦ; Καλὰς μὲν οἰκίας καὶ ὀπώρας καὶ καλὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀξιολόγους ἄνδρας, ἄθλια δὲ πάντα τὰ λοιπὰ. Χωρὶς λοιπὸν οὐδ' αὐτοῦ νὰ σταματήσω πολὺ κατέβην ἐκεῖθεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἤλθα διὰ πορθμείου εἰς τὸ ἀτμόπλοϊόν μου, τὸ ὅποιον περὶ τὴν 4 ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ἀπεχαιρέτησε τὴν Σμύρνην.

Σημειωτέον ὅτι εἶδα χθὲς καὶ τὴν Γραικικὴν Δέσχην καὶ τὸν περίπατον τῶν Σμυρναίων. Παντοῦ βλέπεις φιλοκαλίαν τινα καὶ ἀγαθότητα καὶ νοημοσύνην, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ματαιότητα καὶ πολυτέλειαν εἰς τὰ περιττὰ, εὐτέλειαν δὲ καὶ μικρολογίαν εἰς τὰ ἀναγκαῖα καὶ ἀμέλειαν ἀσυγχώρητον εἰς τὰ κοινὰ, ὅπερ δυστυχῶς συμβαίνει καὶ ἄλλοῦ. Οἱ Σμυρναῖοι φαίνονται λαὸς ἀξιόλογος καὶ ἐκλεκτὸς, ἀλλὰ πρέπει αὐτὸς ὁ λαὸς νὰ γίνεται ὁσημέραι ἐθνικώτερος κατὰ γλῶσσαν καὶ ἦθος καὶ δραστηκώτερος καὶ φιλοκοινώτερος.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια).

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΗΣΟΥΪΤΩΝ.

Χρόνου δὲ δραζάμενος, καὶ τὸ πάλαί μοι ὀφειλόμενον χρέος τοῖς καλοῖς Ἰησοῦταις, δεῖν ἐγνωκα σὺν τόκῳ ἀποδοῦναι. Εἰπὼν δὲ πρῶτον συντόμως λίαν, ὅποιοί τινες εἰσιν οὗτοι, οἷς ὀφείλεται μοι τὸ δάνειον, ἐκλήσω καὶ οἶον καὶ ὀπόσον ἦν τὸ καταβληθὲν χρέμα, ἵνα μή τις ἀγνωμοσύνης ἡμᾶς γράψῃται, ἥττονα τοῖς δοθεῖσιν ἀποτίσαντας. Πολλῶν οὖν ὄντων καὶ διαφόρων ὀνομάτων, δι' ὧν οἱ Χριστιανοὶ κατονομάζονται, δύο μόνα τὰ κυριώτερα, καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων προχειρῶς λεγόμενά εἰσι. Θάτερον μὲν αὐτὸ τοῦτο, Χριστιανοὶ, θάτερον δὲ Ναζωραῖοι· ἀλλὰ τοῦ μὲν δευτέρου τούτου, λόγος οὐδεὶς ἡμῖν ἐπὶ τοῦ παρόντος· ἐπ' ὀνειδισμῶ γὰρ δοκεῖ ἐφευρεθῆναι. Ἀρχῆθεν μὲν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βασκανοῦ δαίμονος, εἰπόντος διὰ στόματος τοῦ δαιμονιζομένου πρὸς τὸν Χριστὸν, ὡς παρὰ τῷ Μάρκῳ καὶ τῷ Λουκᾷ φέρεται. « Τί ἡμῖν καὶ σὺ Ἰησοῦ Ναζαρινέ; » Ἐκ τούτου γὰρ πάντες οἱ ἔξω τῆς Χριστοῦ μάνδρας καὶ μέχρι τοῦδε, Ναζαρινοὺς ἡμᾶς καλοῦσι. Τὸ δὲ Χριστιανούς ἡμᾶς λέγεσθαι, καὶ λίαν ἐπ' ἀγαθῷ καὶ ἐπαίνῳ εἴληπται, καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀπασῶν προσρήσεων χαίρομεν Χριστιανούς καλεῖσθαι. Τὸ δ' ὄνομα, πρῶτον μὲν, ὡς Πράξεις φασίν, ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐρέθη, τοῖς ἐκείσε Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ κατηχηθεῖσι μαθηταῖς. « Ἐγένετο γὰρ φησι Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ (τῇ ἐν Ἀντιοχείᾳ δηλονότι) καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανόν· χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς. » Ἐνθεν τοι καὶ οἱ μάρτυρες ἐταζόμενοι πρὸς τῶν τυράννων, τίνες εἶεν, Χριστιανούς χαιρόντες ἑαυτοὺς εἶνε, ἀνωμολόγουν τὸν τρόπον οὖν τοῦτον, πάντων τῶν Εὐαγγελικῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ χαιρόντων τῷ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὀνόματι ὀνομάζεσθαι. Οὐκ οἶδα τί παθόντες, οἱ τῶν Λατίνων μοναχοὶ, τῷ ἐπισημοτάτῳ καὶ τιμιωτάτῳ τούτῳ ὀνόματι καλεῖσθαι μὴ βουλόμενοι, ἐτέροις τοῖς ἀπὸ τῶν ἐφευρετῶν τοῦ οἰκείου ἕκαστος τάγματος προεἶλοντο ἐπισημαίνεσθαι. Τούτους γὰρ ἰδόντες οἱ καλοὶ Ἰησοῦται, οὕτω μᾶλλον ἠρετήσαντο, ἢ ἀπὸ Χριστοῦ καλεῖσθαι. Πλεονεκτοῦσι δὲ τοὺς ἄλλους κἂν τῇ τοῦ ὀνόματος ὑπεροχῇ. Καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ αὐτῶν ταγματάρχου αὐτῶν Ἰγνατίου καλεῖσθαι ἀπηνήναντο ἀπὸ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὀνόματος πάντας ὀρῶντες καλουμένους,